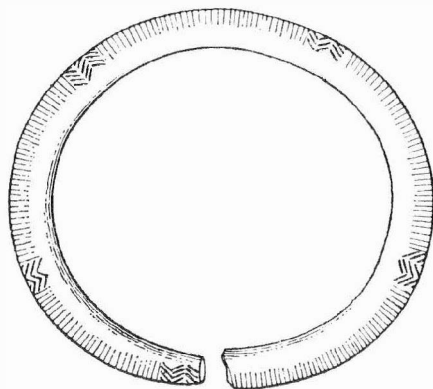

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1973

BRNO 1974

Jámu 1 můžeme zařadit do středního (slezského) období lužické kultury. Také měla obvyklý kuželovitý tvar o největším průměru 180 cm a dosahovala do hloubky 90 cm od povrchu; byla prokopána, až na menší druhotné zásahy celá. Pro její datování jsou nejdůležitější střepy z osudí, z nichž jeden nese výzdobu z konečného stupně středního (slezského) období. Většina střepů pochází z hrubé hrncovité keramiky. V jámě se vyskytl i kus mísy se zataženým okrajem a střep z mísky s vodorovně dovnitř ohnutým okrajem. Obě tyto mísy byly asi vyrobeny pod vlivem sousední středodunajské oblasti s podolskou kulturou. V jámě se našel i kus žebra z většího zvířete, který byl na koncích opracovaný a provrtaný na dvou místech: V zášypu byl i malý bronzový knoflíček s ouškem.

Jámu 3 se nám nepodařilo prozkoumat celou, zabránily tomu komunikace v ulici. Měla pravděpodobně nepravidelný půdorys, největší šířka byla zachycena v délce 240 cm. Z jedné strany měla podhloubenou stěnu, z druhé pak svislou stěnu, spadající k zvýšené části dna v hloubce 50 cm od povrchu; vlastní dno bylo v hloubce 80 cm. Jáma je datována keramikou do I. stupně halštatského (platěnického) období lužické kultury. Avšak vedle běžných forem tu nalézáme některé neobvyklé tvary, patrně přezívající z předchozího období. Tak vedle kusu amfory s obvyklým tvarem a výzdobou, vyskytly se střepy z nádoby s vysokým konickým hrdlem a lomenou výduť; střepy z hrdla nesou výzdobu, vycházející ze středolužických prvků, provedených obvyklou halštatskou technikou. Střep z jiné nádoby pak ukazuje, že měla kulovitou stavbu výdutě a ostrý přechod do kónického hrdla. Vedle běžných mís se zataženým okrajem byly zde nalezeny i střepy z mísy se svisle žlábkovaným okrajem, připomínajícím ještě podolské mísy. Zhruba polovina střepů pochází z hrncovité keramiky, ke které počítáme i střepy ze dvou talířovitých podstavců. Dále v zášypu jámy byly kusy ze dvou větších závaží, kousky mazanice a zvířecí kosti.

U sídlištního nálezu z Bořitova je pozoruhodné, že na keramice je zřetelný vliv ze sousední oblasti středodunajské a později horákovské. Důležité je také, že jáma 3 představuje celek z halštatského (platěnického) období, které v oblasti Boskovské brázdy a Malé Hané nebylo dosud zcela jasně prokázáno. Přestože lužická kultura ze svých období doby bronzové je zde výrazně a početně zastoupena, z jejího halštatského (platěnického) období jsou zaznamenány jen nevýrazné a ojedinělé doklady². Jiné nálezy nasvědčují, že sem pronikala horákovská kultura³.

Poznámky:

¹ W. Gurlitt, MAGW XVIII, 1885 201; J. Knies ČVSMO 9 1892, 8; M. Helf, MAGW XXV 1895, 196.

² Přehled osídlení v této oblasti zpracoval Z. Smrč ve své disertační práci, kterou připravuje do tisku.

³ J. Nekvasil, Sborník Českosl. spol. arch. 2 1962, 141.

Siedlung der Lausitzer Kultur in Bořitov (Bez. Blansko). Bei der Gasleitungslegung in der Gemeinde Bořitov wurden in den Gräben für die Leitung Siedlungsobjekte der Lausitzer Kultur und mittelalterliche laufend erfasst. Drei Gruben hat man durchgraben. Die kegelförmige Grube 2 gehörte zu dem älteren Lausitzer Zeitabschnitt, die ähnliche Grube 1 in den mittleren (schlesischen) Zeitabschnitt und Grube 3 in den hallstattzeitlichen (Platënicer) Abschnitt. Bei der Siedlung ist bemerkenswert, dass auf der Keramik der Einfluss aus der benachbarten donauländischen und später Horákov-Region deutlich ist. Die Siedlung gehört zu dem bekannten Gräberfeld¹ und ist gerade deshalb wichtig, dass sie die Entwicklung bis in den hallstattzeitlichen (Platënicer) Abschnitt belegt, der bisher nicht beweisbar in der Region des Grabens von Boskovice und in der Kleinen Hanna belegt wurde^{2,3}.

SBĚR NÁLEZŮ LUŽICKÉ KULTURY U PĚNČINA (okr. Prostějov)

JINDRA NEKVASIL, AÚ ČSAV Brno

V lednu 1973 sesbíral s. Jaromír Čecháček z Pěňčina v trati Za luky několik střepů a předal je Městskému muzeu v Prostějově (K487—K491). Jeden ze střepů pochází ze šálku, zdobeného čočkovitými vypnulinkami, a je typický pro střední (slezské) období lužické kultury. Ostatní jsou z hrubších nádob, snad z mísy a hrnků a jejich přesnější zařazení v rámci lužické kultury není jednoznačné. Místo nálezu se rozkládá východně od Pěňčina, po levém břehu potůčku, který zde teče směrem k jihovýchodu a u blízkých Čech pod Kosířem vtéká do Vyklčky. Střepy byly vybrány na polích na svahu obráceném k jihozápadu, a to po obou stranách poľní cesty, směřující vzhůru po svahu.

Zhruba 500 m výše podél potůčku k severu, až u silnice, bylo v letech 1911 a 1932 zjištěno pohřebiště lužické kultury¹.

Poznámka:

¹ J. Skutil, ČMMZ 33 1947, 140.

Lesefunde der Lausitzer Kultur bei Pěncín (Bez. Prostějov). Östlich von Pěncín, am Bachufer, fand man einige Scherben aus dem mittleren (schlesischen) Zeitabschnitt der Lausitzer Kultur. Ungefähr 500 m höher am Hange nach Norden hat man vor Jahren ein Gräberfeld der Lausitzer Kultur¹ abgedeckt.

NOVÝ NÁLEZ Z POHŘEBIŠTĚ LUŽICKÉ KULTURY U LYSIC

(okr. Blansko)

JINDRA NEKVASIL, AŮ ČSAV Brno

(Tab. 29)

V březnu 1973 upozornil student Antonín Štrof pracovníky AŮ, že v trati Býkovce u Lysic je porušen orbou hrob. Při malém sondážním zjištění zde byla nalezena pod ornici pouze skupina na plochu uložených střepů; zčásti byla zachycena orbou a mezi střepy přemístěnými do ornice byly i ojedinělé spálené kůstky. Z vyzvednutých střepů se dala rekonstruovat pouze menší bezuchá nádoba, z většího šálku, dvou malých osudíček a jiné bezuché nádoby byly nalezeny jen části a z dalších tří nádob tam byly jen ojedinělé střepy. Opodál a o něco níže ležel kus stěny z okřínu. Pod střepy nebylo ještě podloží, ale do hloubky 65 cm sahala černá humosní hlína. Malou sondou se nám nepodařilo zjistit, zda tu šlo o kulturní vrstvu nebo výplň nějakého objektu. To, že zde byl nalezen omezený počet nádob a z nich některé celé, mohlo by nasvědčovat na žárový hrob, ale způsob uložení vylučuje nález posoudit jako popelnicový hrob.

Nález přiřadíme s velkou pravděpodobností k pohřebišti, které bylo zčásti prozkoumáno nanejvýše 200 m odtud k severovýchodu v trati Oujezdy při stavbě nedokončené dálnice v roce 1941¹.

Keramika datuje nález do starolužického období a podle členění šálku, profilace mísy i vyvážené stavby bezuchých nádob nepatří již do nejstarších fází tohoto období, ale spíše již do pokročilejšího stadia².

---

¹ J. Mackerle, *Stará sídelní oblast západní Moravy*, 1952, 47 — rukopis v AŮ Brno.

² J. Nekvasil, *Überblick über die Entwicklung der mährischen Lausitzer Kultur*. Beiträge zur Lausitzer Kultur, Berlin 1969, 135—136.

Neuer Fund von dem Gräberfeld der Lausitzer Kultur bei Lysice (Bez. Blansko). Im Frühjahr 1973 wurde in der Flur „Býkovky“ ein Brandgrab ausgeackert. Durch eine kleine Sonde stellten wir fest, dass in der Kulturschicht, vielleicht in der Aufschüttung irgendeiner Grube, Scherben von einigen Gefäßen flach lagen. Verbrannte Knochen kamen nur vereinzelt vor und waren bereits ausgeackert. Der Umstand, dass hier nur eine beschränkte Gefäßzahl gefunden wurde, von denen einige fast ganz waren, könnte von einem Brandgrab zeugen, aber die Art der Beisetzung schliesst es aus, den Fund als ein Urnengrab zu betrachten. Die Keramik datiert den Fund in den altlausitzer Zeitabschnitt und zwar in sein fortgeschritteneres Stadium². Aus der nahen Flur Oujezdy ist ein Gräberfeld der Lausitzer Kultur¹ bekannt und dieser Fund gehört vermutlich dazu.

NOVĚ ZJIŠTĚNÉ POHŘEBIŠTĚ LUŽICKÉ KULTURY V KŘEMAČOVĚ U MOHELNICE

(okr. Šumperk)

JINDRA NEKVASIL, AŮ ČSAV Brno

Při hloubení průkopu pro plynovod, který se táhne severním směrem od Křemačovského mlýna, byly zjištěny dva žárové hroby. Vladimír Kapl z Mohelnice mohl již jen zachránit z popelnicového hrobu č. 1 zbytek popelnice se spálenými kůstkami, trosky mísy, která kryla popelnici a zbytky dvou malých nádobek. Hrob 2 byl dolíkový. V jeho zásypu, promíseném uhlíky, se nalézaly drobné spálené kůstky a střípky z menší přepálené nádobky.

Oba hroby patří do starší fáze starého lužického období.

Das neu festgestellte Gräberfeld der Lausitzer Kultur in Křemačov bei Mohelnice (Bez. Šumperk). Beim Aushub für die Gasleitung wurden nördlich der Křemačover Mühle zwei altlausitzer Gräber zerstört. Das erste war ein Urnengrab, das zweite ein Grubengrab.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1973

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulik

Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby: Doc. dr. B. Klíma, A. Životská, L. Trávníčková, M. Bálek

Na titulním listě: bronzový náramek lužické kultury z Býkovic

Tiskem: TISK, národní podnik, Brno, provozovna 54, Gottwaldova 21

Evidenční číslo: ÚVTE1-73332

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné